



БЕЛАРУСКИ УНІВЕРСІТЭТ

Газета Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта. 3 мая 2001 года, чацвер, № 8 (1837)

3 НАГОДЫ

Знак студэнцтва БДУ

На пасяджэнні Вучонага савета БДУ 12 красавіка 2001 года была зацверджана эмблема "Знак студэнцтва Белдзяржуніверсітэта", прадстаўленая старшынёй геральдычнай камісіі БДУ, прарэктарам па вучэбнай рабоце А.А. Яноўскім. Гэтая эмблема, распрацаваная супрацоўнікам БДУ А.А. Грышко на аснове твора вядомага скульптара С.А. Бандарэнкі, была прызнаная лепшай у рамках конкурсу, які праводзіўся ў Белдзяржуніверсітэце.

Эмблемай з'яўляецца выява на

зялёным полі ў абрамленні чырвонай дугі дзяўчыны са званочкам у руках, якая сядзіць на зубры-быку. Агульным фонам эмблемы з'яўляецца сіні колер — колер Белдзяржуніверсітэта.

Па меркаваннях членаў геральдычнай камісіі, эмблема ўвасабляе беларускія карані, рамантызм і сэнсавае азначэнне выключнай пары юнацтва.

Ва ўсходнеславянскай міфалогіі бык (у беларусаў — зубр-бык) увасабляў старажытнага бога-грамавіка. Яму прыпісваўся касмічны

пачатак па прычыне яго яўных і нябачных прыкметаў прыналежнасці да боства. У народнай традыцыі гэта асабліва шанаваная жывёла, апора зямлі, цэнтральны персанаж народнай абраднасці; ён недасягалны для нячыстай сілы. Таму бык-ахоўнік як ніхто іншы зможа не толькі аберагчы юнацтва ў яго імкненні наперад, але нават пракладзе дарогу там, дзе толькі боскі пачатак здольны рухацца наперад. А ён юнацтву вельмі патрэбны. Ён пракладзе дарогу і ў пошуку студэнцтвам



папараць-кветкі — агульная сімвала Белдзяржуніверсітэта.

Дзяніс ГАРАГЛЯД,
старшыня Савета старостаў
Белдзяржуніверсітэта,
член Вучонага савета БДУ

РЫНАК ПРАЦЫ

Нашы людзі ў кінематографі

У галоўным корпусе нашага ўніверсітэта 12 красавіка прайшоў III штогадовы кірмаш вакансій для студэнтаў і непрацуючай моладзі. У ім прынялі ўдзел каля 30 прадпрыемстваў, арганізацый, фірмаў.

На пытанні нашага карэспандэнта адказаў адзін з арганізатараў мерапрыемства Павел СКАЛАБАН:

— Галоўная мэта такіх мерапрыемстваў — дапамагчы моладзі ў пошуку працы (у тым ліку і працы ў летні час). Спецыфіка нашага кірмашу ў тым, што ён адбываецца ўвесну, і моладзь можа даведацца пра магчымасці сезоннай працы на летні перыяд. Была запрошана вялікая колькасць арганізацый, якія спецыялізуюцца на маладзёжнай занятасці: Мінскі гарадскі цэнтр моладзі БПСМ, Ліга добраахвотнай працы моладзі, маладзёжная сацыяльная



служба. Кірмаш гэтым разам наведала каля дзвюх тысяч чалавек. Дарэчы, цікава адзначыць, што ў кірмашы прыняла ўдзел кінастудыя "Беларусьфільм": яна набірала каля 100 студэнтаў для ўдзелу ў масоўцы на здымках фільма "Бабін Яр". Там удзельнікам масоўкі будуць плаціць па 3000 рублёў за кожны дзень здымак.

Кірмаш адбыўся па ініцыяты-

ве маладзёжных арганізацый БДУ: Студэнцкага саюза БДУ і камітэта БПСМ нашага ўніверсітэта. Прагучала шмат прапаноў па арганізацыі летніх сельскагаспадарчых, педагагічных, будаўнічых студэнцкіх атрадаў. Кірмаш паказаў, што такія мерапрыемствы маюць вельмі вялікую карысць і надзвычай цікавыя студэнтаў.

Алена КУРХІНЕН

АБ'ЯВЫ

РЭКТАРАТ БЕЛАРУСКАГА ДЗЯРЖАЎНАГА УНІВЕРСІТЭТА

аб'яўляе конкурс
на замяшчэнне пасады:

загадчыка кафедры: нямецкай мовы;

дацэнтаў кафедры: вышэйшай матэматыкі, тэорыі імавернасці і матэматычнай статыстыкі, гісторыі Расіі, гісторыі Беларусі новага і найноўшага часу, гісторыі паўднёвых і заходніх славян, грамадзянскага працэсу і працоўнага права, англійскай мовы гуманітарных факультэтаў;

старшага выкладчыка кафедры: англійскай мовы гуманітарных факультэтаў;

выкладчыка кафедры: археалогіі, этнаграфіі і дапаможных гістарычных дысцыплін;

асістэнта кафедры: вышэйшай матэматыкі.

Тэрмін конкурсу — адзін месяц з дня апублікавання аб'явы.
Адрас: 220050, г. Мінск, вул. Бабруйская, 5-а, Белдзяржуніверсітэт, упраўленне кадраў.

Тэл. 226-59-39.

Абеліск

У 1948 годзе ва ўніверсітэцкім дворыку з'явіўся сціплы бетонны абеліск. Ён быў усталяваны замест ранейшага, драўлянага, што стаяў на магіле Героя Савецкага Саюза гвардыі палкоўніка У.Л. Каргузалава.

Уладзімір Леанідавіч Каргузалаў нарадзіўся 27 ліпеня 1896 года ў Санкт-Пецярбургу, у 1915 годзе скончыў Мікалаеўскае ваенна-інжынернае вучылішча. У 1918-24 гг. служыў у Чырвонай арміі, потым навучаўся ў Ваенна-інжынернай акадэміі.



НАДОЕЧЫ

ШКОЛА МАЛАДЗЁЖНАГА АКТЫВУ БДУ

З 16 па 27 красавіка ў Белдзяржуніверсітэце прайшла "Школа маладзёжнага актыву БДУ", якая стала ўжо традыцыйнай. Слухачы школы (прадстаўнікі старастату, маладзёжных арганізацый, члены студэнцкіх саветаў (інтэрнатаў) пазнаёміліся з накірункамі сацыяльна-выхаваўчай работы ў БДУ, пытаннямі арганізацыі студэнцкага самакіравання, асновамі прававодства, фінансавай палітыкі БДУ, асноўнымі аспектамі дзейнасці грамадскіх аб'яднанняў і інш. Перад слухачамі выступалі супрацоўнікі Белдзяржуніверсітэта і РІВШ БДУ. Скончылася школа актыву круглым сталом, дзе адбылося падвядзенне вынікаў працы і абмен думкамі.

Аляксандр ЛАБКОЎ,
метадыст упраўлення
выхаваўчай работы
з моладдзю



Вайну Уладзімір Леанідавіч сустрэў пад Выбаргам. Карэнны пецярбуржац, ён адразу ўступіў у апалчэнне. Хутка як вопытны ваенны ён быў прызначаны камандзірам сапёрнага батальёна. Удзельнічаў у баях пад Ленінградам, Масквой. Пасля быў Заходні фронт, куды ён быў прызначаны начальнікам штаба сапёрнай брыгады. Потым — Сталінградская бітва. У.Л. Каргузалаў — корпусны інжынер 3-га гвардзейскага механізаванага корпуса. Затым — Растоў, Новачаркаск, Украіна. За фарсіраванне Дняпра ў раёне Канева ў верасні 1943 года і ўдзел у баях за плацдарм на правым беразе ракі гвардыі маёру У.Л. Каргузалаву 25 кастрычніка таго ж года надалі званне Героя Савецкага Саюза. Урэшце апошні фронт — Трэці Беларускі. Падпалкоўнік У.Л. Каргузалаў камандуе брыгадай інжынерных войск. Апошні водны рубаж, які ён фарсіраваў, — рака Бярэзіна. 12 ліпеня 1944 года пад Сморгонню ён сканаў на баявым пасту ад разрыву сэрца.

Паводле рашэння СНК БССР, цела У.Л. Каргузалава было перавезена ў Мінск і пасля жалобнай цырымоніі пад аўтаматныя залпы ганаровай варты пахавана ў скверы ўніверсітэцкага гарадка 14 ліпеня 1944 года. Універсітэцкая газета "За Сталінскія кад-

КОНКУРСЫ

Беларускі рэспубліканскі фонд фундаментальных даследаванняў аб'яўляе наступныя конкурсы на 2001 год:

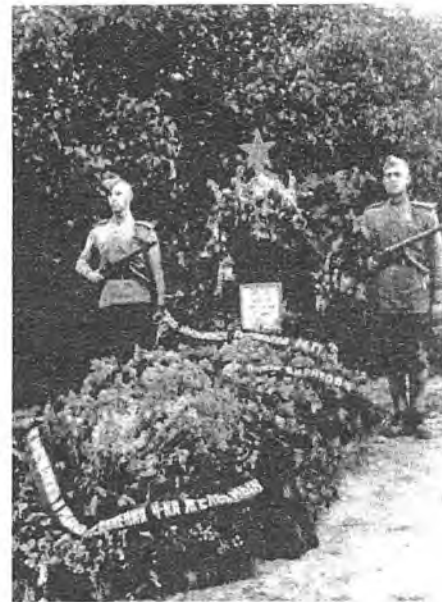
конкурс праектаў фундаментальных даследаванняў "Навука-2001", тэрмін прадстаўлення заявак — да 31 мая 2001 года ўключна;
конкурс сумесных з замежнымі навукоўцамі праектаў фундаментальных даследаванняў "Навука-2001МС";
конкурс выдавецкіх праектаў;
конкурс фінансавай падтрымкі ў арганізацыі рэспубліканскіх і міжнародных навуковых мерапрыемстваў;
конкурс фінансавай падтрымкі выканаўцаў праектаў па Фондзе для ўдзелу ў замежных навуковых мерапрыемствах;
конкурс фінансавай падтрымкі матэрыяльна-тэхнічнай базы навуковых даследаванняў, якія выконваюцца па дагаворах з Фондам.
Заяўкі на ўказаныя конкурсы, апрача першага, падаюцца на працягу года па меры неабходнасці і разглядаюцца ў тэрміны, вызначаныя ўмовамі канкрэтных конкурсаў.

У маі гэтага года плануецца таксама аб'явіць разам з Расійскім фондам фундаментальных даследаванняў і Расійскім гуманітарным навуковым фондам конкурсы сумесных праектаў беларускіх і расійскіх навукоўцаў па найбольш важных накірунках прыродазнаўчых і гуманітарных навук, а ў жніўні — конкурс на саісканне грантаў для маладых навукоўцаў (да 35 гадоў) "Навука-2001М".

З неабходнай дакументацыяй для падачы праектаў на конкурс (Палажэнне аб конкурсах, бланкі і г.д.) можна пазнаёміцца ў папцы агульнага доступу на сайце БДУ: агульныя папкі\усе агульныя папкі\навукова-даследчая частка\дакументы.

Даведкі можна таксама атрымаць па тэлефоне 226-57-10.

Галоўнае ўпраўленне навукі БДУ



ры" ад 6 ліпеня 1948 года паведамляла, што У.Л. Каргузалаў удзельнічаў у баях на тэрыторыі ўніверсітэцкага гарадка.

Зараз магіла У.Л. Каргузалава знаходзіцца на Вайсковых могілках (першы шэраг, помнік з чырвонага граніту, надпіс лаўрэата, кепска прачытаецца). Мяркуючы па навакольных пахаваннях, астанкі У.Л. Каргузалава былі перанесены з дворыка ўніверсітэцкага гарадка ў 1957 годзе.

А.Г. ЗЕЛЬСКИ,
загадчык Музея гісторыі БДУ

ВЕДАЙ НАШЫХ!

ЧЭМПІЁНЫ – У БДУ!

Адкрыты чэмпіянат Рэспублікі Беларусь па доўгіх кіданнях адбыўся ў Брэсце. У ім прынялі ўдзел 7 камандаў з ВНУ нашай краіны. Ад Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта выступаў чэмпіён



ён рэспублікі, студэнт III курса факультэта філасофіі і сацыяльных навук Аляксандр Нікапорчык. Ва ўпартай барацьбе Аляксандр атрымаў перамогу і заняў першае месца ў кіданні дыска. Так трымаць!

Дзяніс ТРАФІМЫЧАЎ

ШКОЛА БІЗНЕСУ – ДЛЯ ПРАФЕСІЯНАЛАЎ

17 красавіка ў Міжнароднай вышэйшай школе бізнесу і менеджменту тэхналогій БДУ адбылася прэзентацыя сумеснага адукацыйнага праекта “Праграмныя тэхналогіі для ўбудаваных мікрапрацэсарных сістэм” (STES) і адкрыццё камп’ютэрнай лабараторыі.

На прэзентацыі прысутнічала кіраўніцтва Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта, кіраўніцтва Міжнароднай вышэйшай школы бізнесу і менеджменту тэхналогій БДУ, прадстаўнікі прамысловасці Рэспублікі Беларусь, а таксама дэлегацыя карпарацыі Royal Philips на чале з Янам ван Амстэлаам. Рэалізацыя праекта STES ажыццяўляецца Міжнароднай вышэйшай школай бізнесу і менеджменту тэхналогій Белдзяржуніверсітэта пры фінансавай і рэсурснай падтрымцы карпарацыі Philips.

Philips зацікаўлена ў павышэнні адукацыйнага ўзроўню выпускнікоў ВНУ і маладых спецыялістаў, якія працуюць на прадпрыемствах электроннай прамысловасці і ў навукова-даследчых установах.

Міжнародная вышэйшая школа бізнесу і менеджменту тэхналогій – гэта вучэбна-навуковае падраздзяленне БДУ. Адной з яе адметных асаблівасцяў з’яўляецца ўкараненне міжнародных стандартаў навучання, адпаведнасці сістэмы кіравання, навучальных планаў і праграм асобных дысцыплін лепшым узорам амерыканскіх і еўрапейскіх універсітэтаў.

Сёння школа праводзіць навучанне па дзвюх праграмах магістэрскага ўзроўню – праграме па эканоміцы і менеджменце тэхналогій і праграме “Магістр дзелавога адміністравання”.

Цяпер да гэтых праграм дадаўся STES. Ён прызначаны для маладых спецыялістаў і студэнтаў выпускных курсаў ВНУ і разлічаны на падрыхтоўку спецыялістаў з кваліфікацыяй, якая б задавальняла патрабаванні, што прад’яўляюць да сваіх супрацоўнікаў вядучыя электронныя кампаніі свету, у тым ліку і кампанія Philips.

Тэрмін навучання па праграме STES – сем ме-

сяцаў. Заняткі праводзяцца ў зручны вячэрні час, прычым – на рускай і англійскай мовах. Першы цыкл навучання пачаўся ў студзені 2001 года. Наступны цыкл плануецца пачаць у кастрычніку. Пры паступленні слухачы праходзяць тэсціраванне па англійскай мове і суб’яседаванне па спецыяльнасці. Вучэбная праграма STES уключае наступныя курсы: аб’ектна-арыентаванае праграмаванне, мікрапрацэсарныя сістэмы, паралельныя вылічальныя сістэмы, праграмае забеспячэнне мікрапрацэсарных сістэм, САПР, лічбавыя сігнальныя працэсары, асновы вядзення бізнесу, псіхалогія і этыка дзелавых адносін, англійская мова. Змест навучальных курсаў і іх праграмы ўзгоднены з вядучымі спецыялістамі Philips. Заняткі праводзяцца ў камп’ютэрнай лабараторыі, абсталяванай кампаніяй Philips.

Пасля завяршэння навучання ў школе выпускнікам прапануюць прайсці спецыяльнае тэсціраванне, якое правядуць прадстаўнікі кампаніі Philips Research. Па выніках гэтага тэсціравання не менш за шэсць лепшых выпускнікоў першага цыкла навучання атрымаюць накіраванне на шасцімесячную стажыроўку ў навукова-даследчы падраздзяленні фірмы Philips. Няма ніякіх сумненняў у тым, што спецыялісты з такой падрыхтоўкай і кваліфікацыяй вельмі патрэбны для вытворчых прадпрыемстваў, навукова-даследчых устаноў, камп’ютэрных і праграмных фірмаў Беларусі.

Школа не збіраецца спыняцца на дасягнутым. Нядаўна аб’яўлена пра адкрыццё новай навучальнай праграмы “Сучасныя тэхналогіі праграмавання” (AST). Праграма AST прызначаецца для спецыялістаў, кіраўнікоў сярэдняга звяна, а таксама студэнтаў выпускных курсаў ВНУ, якія жадаюць набыць прафесійны ўзровень і практычныя навыкі працы з перспектыўнымі праграмнымі тэхналогіямі. Заняткі па праграме AST пачаліся ў красавіку гэтага года.

Вольга АНІНА

ПОСТФАКТУМ

Псіхалагічныя аспекты выхавання

У другой палове сакавіка на базе Навукова-метадычнага цэнтра вучэбнай кнігі і сродкаў навучання Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь была праведзена IV Рэспубліканская выстава навукова-метадычнай літаратуры і педагагічнага вопыту па тэме “Псіхалага-педагагічныя аспекты выхавання працэсу ў святле канцэпцыі выхавання дзяцей і навучэнскай моладзі ў Рэспубліцы Беларусь”. Мэтай выставы была прапаганда найноўшых дасягненняў у сістэме выхавання працы, а таксама актывізацыя пра-

цы па вывучэнні і абагульненні псіхалага-педагагічнага вопыту выхавання і адбор матэрыялаў для выдання.

У выставе прынялі ўдзел ВНУ (Віцебскі, Гомельскі, Магілёўскі ўніверсітэты і інш.), сярэднія спецыяльныя і прафесійна-тэхнічныя навучальныя ўстановы, упраўленні адукацыі аблвыканкамаў і Мінгарвыканкама, а таксама Рэспубліканскі інстытут вышэйшай школы БДУ.

Ужо трэці раз у працы выставы прынялі ўдзел псіхалагічная служба нашага ўніверсітэта і студ-

гарадок БДУ. Псіхалагічная служба прадставіла наступныя распрацоўкі: псіхалагічны партрэт асобы; праграма “Тэлефон даверу”; праграма “Работа са студэнтамі, якія парушылі правілы пражывання”; праграма “Адаптацыя першаккурснікаў да новых сацыяльных умоваў”; праграма “Работа з педагагічнымі кадрамі”; праграма “Псіхалагічныя трэнінгі”; праграма “Праблема наркаманіі ў маладзёжным асяродку”; праграма “Праблема алкагалізму ў маладзёжным асяродку”; праграма “Суіцыды”.

Па выніках працы выставы быў праведзены круглы стол “Псіхалагічнае суправаджэнне адукацыйнага працэсу”.

С.М. ШЫРКО,
педагог-псіхолаг

ВЯСНОВЫ ВЕРНІСАЖ

“Вясновы вернісаж” – выстава пад такой назвай прайшла ў студэнцкім гарадку БДУ. На ёй былі прадстаўлены мастацкія працы студэнтаў і ўдзельнікаў творчай майстэрні-студыі пад кіраўніцтвам члена Саюза мастакоў Беларусі Юрыя Макарава. Амаль месяц каля 30 карцін студэнтаў з усіх факультэтаў універсітэта экспанаваліся на выставе.

АСАБЛІВАСЦІ СТУДЭНЦКАГА ЖЫЦЦЯ

Нядаўна ў студгарадку БДУ прайшоў фестываль эстрадных мініячур і музычных пародый. Студэнты пяці інтэрнатаў выступілі са сваімі арыгінальнымі нумарамі. Гледачы змаглі пазнаёміцца з пародыяй на казку “Теремок”, мініячурой “Госці з сонечнай Італіі”, “Дом, які пабудоваў БДУ”, “Асаблівасці студэнцкага жыцця”, эстраднай мініячурой “У зубнога доктара”. Выканаўцы настолькі развяселі публіку і журы, што было вырашана нікому не аддаваць перавагу, а салодкія падарункі падзяліць на ўсіх.

ВЫНІКІ СПАРТАКІЯДЫ

Падведзены вынікі спартакіяды паміж інтэрнатамі, якую штогод праводзіць студгарадок БДУ пры падтрымцы Аляксандра савета і спартыўнага клуба БДУ. Пераможцы па відах спорту размеркаваліся наступным чынам:

плаванне – інтэрнат № 7 (I месца), інтэрнат № 3 (II месца), інтэрнат № 6 (III месца);
шахматы – інтэрнат № 6 (I месца), інтэрнат № 7 (II месца), інтэрнат № 3 (III месца);
баскетбол – інтэрнат № 7 (I месца), інтэрнат № 2 (II месца), інтэрнат № 10 (III месца);
гіравы спорт – інтэрнат № 4 (I месца), інтэрнат № 7 (II месца);
міні-футбол – інтэрнат № 4 (I месца), інтэрнат № 7 (II месца), інтэрнат № 2 (III месца).

Упершыню ў гісторыі студгарадка прайшлі спаборніцтвы па бильярдзе. Пераможцамі сталі Сяргей Вязкоў і Аляксандр Ваіцяховіч з інтэрната № 6.

Урачыстае закрыццё спартакіяды адбудзецца 17 мая. На ім пераможцам будучы ўручаны прызы.

Інфармацыйная служба
студгарадка БДУ



Імя першага рэктара Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта Уладзіміра Іванавіча Пічэты вядома многім. Аднак і дагэтуль небагата зроблена для ўшанавання памяці гэтага неардынарнага чалавека і навукоўца. І сёння мы не вельмі ўсведамляем тую ролю, якую адыграў у развіцці адукацыі і навукі ў Беларусі ў 20-я гады мінулага стагоддзя гэты вельмі таленавіты чалавек. Ён стварыў БДУ, зрабіў яго ўніверсітэтам класічнага ўзору. Тут усё: і навучальны працэс, і навукова-даследчая работа, і кадравы склад, і матэрыяльна-тэхнічная база, і, галоўнае, дух імкнення да ведаў, усеагульная зацікаўленасць у сваёй ці то выкладчыцкай, ці то студэнцкай працы — адпавядала самым высокім тагачасным стандартам.

У. Пічэта не быў беларусам па паходжанні. Ён пісаўся ўкраінцам (хоць у адным са сваіх запісаў адзначаў, што з'яўляецца герцагавінцам па сваім бацьку). Аднак менавіта ён зрабіў беларускую гістарычную навуку тым падмуркам, на якім ужо з самага пачатку будавалася ўся сістэма адукацыі і навукі ва ўніверсітэце. Цікава, што і павага да беларускай гісторыі былі для У. Пічэты не палітычнай кан'юктурой, не сродкам для выжывання падчас рэвалюцыйных пераўтварэнняў. Гэта была навукова абгрунтаваная пазіцыя навукоўца ў тагачасным беларускім грамадстве, якая палітычным кіраўніцтвам часам успрымалася адмоўна. Гісторыя і рэчаіснасць усведамляліся ім не толькі з пункту гледжання законаў развіцця этнасаў, супольнасцяў, краінаў, але і, пэўна, на падставе яго палітычнай інтуіцыі, разумення перспектываў развіцця народаў у разбуранай рэвалюцыйнай імперскай Расіі. Ужо падчас перамоваў у Рызе ў 1921 г., на якіх У. Пічэта прысутнічаў у якасці эксперта, ён, як адзначалася на святкаванні 25-гадовага юбілею яго навуковай дзейнасці, “бараніў беларускае культурнае існаванне”.

На працягу ўсёй работы ў БДУ Уладзімір Іванавіч збіраў у адно цэлае ўсё багацце беларускай гістарычнай спадчыны, нацэльваў навукоўцаў і студэнтаў менавіта на распрацоўку беларускай тэматыкі, групаваў вакол сябе сталых, вядомых даследчыкаў, шмат увагі надаваў пошуку маладых таленавітых навукоўцаў.

Здзіўляе той працоўны рытм, які задаваў сабе У. Пічэта. Ён, знакаміты прафесар, рэктар, расстаўляў лавы і сталы, вывешваў аб'явы, прадстаўляў студэнтам выкладчыкаў, запрашаных з розных расійскіх і ўкраінскіх ВНУ.

Уладзімір Іванавіч Пічэта быў дасканалым знаўцам гістарычных крыніцаў. З амаль што 500 работ гісторыка каля 150 напісаныя па беларускай тэматыцы, з іх каля 10 непасрэдна прысвечаны пытанням беларускага крыніцазнаўства і архіўнай справы. Варта адзначыць, што ён да 1922 г. заставаўся і ў штаце Цэнтрархіва ў якасці галоўнага інспектара і пазней — загадчыка навукова-тэарэтычнага

культуры і гісторыі Беларусі XII-XVII стст.

Рэктар вельмі клапаціўся аб адукацыі педагогаў, якія маглі прынесці карысць у станаўленні ўніверсітэта. Так, былы дырэктар Мінскай мужчынскай гімназіі, якая дзейнічала з 1906 г., тытулярны саветнік К.В. Фальковіч быў запрошаны У. Пічэтам у 1921 г. для працы ў БДУ. Будынак гэтай гімназіі быў ператвораны ў “Дом № 1 БДУ” (гл. выпуск “Беларускага ўніверсітэта” за 15 сакавіка 2001 г.). На першым годзе тут размяшчаліся бібліятэка, канцелярыя і кіраўніцтва ўніверсітэта, а чатыры пакоі гэтага будынка прынялі студэнтаў факультэта грамадскіх навук,

Першы рэктар

аддзела. Можна, таму і навуковыя інтарэсы У. Пічэты датычыліся гісторыі Беларусі, Літвы, Расіі, Украіны і іншых славянскіх краінаў.

Ён актыўна распрацоўваў праблемы гісторыі паўднёвага і заходняга славянства, архіўнай справы, педагогікі. “Беларускі перыяд” у жыцці навукоўца знайшоў працяг у далейшай яго дзейнасці, што дазволіла У. Пічэту ў 1939 г. стварыць у Маскоўскім дзяржаўным ўніверсітэце першую ў СССР кафедру паўднёвых і заходніх славян, чытаць спецкурсы па беларускай гісторыі.

44 гады доўжыўся творчы шлях навукоўца і амаль чвэрць усіх навуковых працаў была выканана ім падчас 9-гадовай працы ў БДУ, калі ён кожны год друкаваў па 12-25 кніг, брашур, артыкулаў, дакладаў. Ён заўсёды знаходзіў даследчыцкія праблемы, якія дазвалялі выйсці на глыбокія навуковыя абагульненні, быў адным з аўтараў вядомага выдання “Три века”, дзе змясціў артыкулы па расійскай гісторыі XVI-XIX стст.

Цікавым з’яўляецца і яго жыццёвы шлях. У. Пічэта належаў да ліку “левай прафесуры”, як ён адзначаў потым у сваёй аўтабіяграфіі за 1911 г., змог у знак пратэсту пакінуць сваю дзейнасць у якасці прыват-дацэнта Маскоўскага дзяржаўнага ўніверсітэта. У МДУ ён вернецца толькі пасля рэвалюцыі. Аднак ён вернецца не толькі ў расійскую навуку, але і для таго, каб стварыць першы ўніверсітэт у Беларусі...

Багаты жыццёвы і навуковы досвед дазволіў У. Пічэту ўзваліць на сябе вялікую і цяжкую ношу педагогічнай дзейнасці. Уладзімір Пічэта ва ўніверсітэце перш за ўсё ўспрымаўся калегамі і студэнтамі не толькі як кіраўнік, арганізатар, але і як навуковец, чалавек, у дзейнасці якога спалучаліся веды, прынцыповасць, дабрыня да людзей. Нагадзю толькі адзін факт з яго педагогічнай працы: рэктар у сваёй справаздачы за 1924/25 навучальны год запісаў (у верасні 1925 г.), што ён вёў навучальную дзейнасць на педфаку, прачытаў курсы па гісторыі культуры Беларусі XVI ст., гісторыі Беларусі XVII-XVIII стст., гісторыі народнай гаспадаркі Беларусі, гісторыі Польшчы. Ён вёў практычныя заняткі са студэнтамі I, III, IV курсаў па гісторыі польскай

дзе распачалася падрыхтоўка будучых беларускіх гісторыкаў, юрыстаў, эканамістаў, філосафаў. Тут, на скрыжаванні вуліцаў Магасіннай (Універсітэцкай, потым — Кірава) і Скобелеўскай (Чырвонаармейскай), па яго ініцыятыве ў 1924 г. пачалі ствараць музей першабытнай культуры.

Рэктар імкнуўся не толькі, каб ўніверсітэт працаваў, але каб у яго была і будучыня. Ён “выбівае” ў Галоўпрафбюро беларускамоўную сямігодку для правядзення студэнтамі педфака педагогічнай практыкі, даказвае дзяржаўным органам неабходнасць выдзеліць 30 000 рублёў золатам для будаўніцтва інтэрната для выкладчыкаў ўніверсітэта. Дзякуючы энергіі У. Пічэты ў 1927-28 гг. урад прыняў рашэнне пра будаўніцтва асобнага ўніверсітэцкага гарадка. І ён быў пабудаваны, але У. Пічэты ўжо не было ў БДУ.

Ён надаваў вялікую ўвагу дзейнасці краязнаўчага таварыства: выязджаў на Полаччыну з універсітэцкай экспедыцыяй, бо лічыў, што матэрыяльныя крыніцы з’яўляюцца дзейным сродкам гістарычнага даследавання, адзначаў, што “асабліва беларускаму маладому студэнцтву неабходна цікавіцца і вывучаць умовы роднай краіны”, што выпускнікі БДУ павінны быць усеабаковымі прафесіяналамі сваёй справы. У артыкуле, прысвечаным 5-гадоваму юбілею БДУ, на пытанне, якія рысы ў падрыхтоўцы студэнтаў павінна быць вызначальнай, У. Пічэта адказаў: “Прафесіяналізм”.

Свой прафесіяналізм ён праяўляў на лекцыях, практычных занятках, а таксама на пасяджэннях Мінскай суполкі гісторыі і старажытнасці, на якіх уздымаліся самыя актуальныя праблемы навукі і адукацыі. Менавіта У. Пічэта задаў высокі ўзровень гэтым навуковым дыскусіям. Ён прачытаў на першым пасяджэнні (30 снежня 1920 г.) доклад на тэму “Основные моменты в истории белорусской историографии”. Гэта быў пачатак так званых “пічэткаў”. Традыцыя такіх навуковых дыскусіяў была закладзена падчас пасяджэнняў таварыства ва ўтульных пакоях “Дом № 1 БДУ”, а працягнутая — у Маскве.

У кастрычніку 1922 г. прагучала думка У. Пічэты пра тое, што беларускія гісторыкі

павінны накіраваць свае намаганні на "создание истории белорусского народа, отказавшись от взглядов на историю Белоруссии как на часть истории Москвы, Польши или Литвы". Ён заўсёды адстойваў неабходнасць прымянення дакладнай гістарычнай тэрміналогіі, бо выдатна разумеў непарыўную сувязь паміж моўнай формай і гістарычным (а, можа, і палітычна завоштрамым) зместам. Таму не дзіўна, што навуковец прынцыпова ўжываў такія фармулёўкі, як "беларуска-літоўская дзяржава", "беларускі народ". Вялікае значэнне ён надаваў і выкладанню на беларускай мове, якой сам хутка авалодаў і паўсюдна карыстаўся. Ён вітаў першы даклад па-беларуску, які прачытаў А.А. Шлюбскі ў сакавіку 1923 г. на дваццаць чацвёртым пасяджэнні таварыства, як прыклад пашырэння межаў навуковых даследаванняў.

І падчас навуковых камандзіровак У. Пічэта таксама пашыраў межы беларускай навукі, бо крок за крокам далучаў яе да еўрапейскіх здабыткаў. Вось толькі кароткі пералік найбольш плённых камандзіровак рэктара БДУ:

1923 г. — Германія і Літва;

кастрычнік 1925 г. — па запрашэнні польскіх навукоўцаў удзельнічаў у Нацыянальным кангрэсе гісторыкаў у Познані;

1925 г. — наведваў Харкаў, тагачасную сталіцу УСРР, каб прасіць Наркамасветы УСРР вярнуць бібліятэку і архіў графа Храптовіча з Кіева ў Мінск;

1925 г. і восень 1927 г. — выступаў у Чэхіі з лекцыямі па гісторыі Беларусі, пабываў у Польшчы, Германіі;

лета 1928 г. — браў удзел у Берлінскім тыдні гісторыкаў, дзе выступаў з дакладам "Аграрная рэформа ў другой палове XVI і пачатку XVII ст. ва ўсходніх валасцях Літвы", пазнаёміўся з працай імперскага архіва ў Берліне, дакументальнымі фондамі Берлінскага ўніверсітэта;

24 жніўня 1928 г. — падчас праезду праз Прагу быў прыняты міністрам замежных спраў Чэхаславакіі Э. Бенешам і дамовіўся пра ўдзел беларускіх навукоўцаў у Міжнародным з'ездзе славістаў;

жнівень 1928 г. — прымаў удзел у Шостым міжнародным кангрэсе гісторыкаў у г. Осла.

Гэта была цяжкая, але высакародная справа, бо за мяжой мала хто ўспрымаў не толькі беларускую савецкую дзяржаўнасць, але і ўвогуле існаванне беларускага этнасу. У адной са справаздачаў пра камандзіроўку ў Чэхію У. Пічэта падкрэсліў, што "в Западной Европе фактически много кто не знает о Белоруссии. Во французском славянском журнале печатаются статьи, в которых белорусская проблема рассматривается с польской точки зрения..."

У гэтай сувязі будзе цікава распавесці больш падрабязна пра адну з шматлікіх паездак У. Пічэта за мяжу. У 1927 г. з дазволу Народнага камісарыята асветы БССР ён знаходзіўся амаль два месяцы ў камандзіроўцы ў Польшчы, Германіі і Чэхаславакіі. Пераважна працаваў у Празе, бо Варшава і Берлін аказаліся не зусім ветлівымі да навукоўца з Мінска. Так здарылася, што ў Варшаве У. Пічэта быў прыняты савецкім паслом у Польшчы П. Войкавым, з якім ён меў

доўгую гутарку. Але праз некалькі дзён, 7 чэрвеня, пасол быў забіты. У. Пічэта быў вымушаны "вследствие данных... инструкций" праігнараваць з'езд славянскіх гісторыкаў у Польшчы, на які ён быў запрошаны. Паездка ў Берлін, мабыць, як і ў 1923 г., была не вельмі плённая. Як адзначаў навуковец, знаёмства з літаратурай па славяназнаўстве з мэтай распрацоўкі новых лекцыйных курсаў была абмежавана тым, што германскія бібліятэкі былі на той час "адарваныя ад еўрапейскіх культурных цэнтраў". Таму У. Пічэта засяродзіўся на працы ў Празскім славянскім інстытуце, праўда, вельмі ўважліва ставячыся да сваіх навуковых кантактаў з гісторыкамі, якія пражывалі ў Чэхаславакіі. Як вынікае з яго справаздачы пра камандзіроўку, якую ён даў



На фотаздымку: праўленне БДУ. Сядзяць (злева направа): М.Б. Кроль — дэкан медфака БДУ, загадчык вучэбнай часткі; В.Д. Дружыц — прафесар сацыяльна-гістарычнага аддзялення БДУ; У.І. Пічэта — рэктар БДУ; С.З. Слонім — намеснік рэктара па адміністрацыйна-гаспадарчай частцы, дэкан рабфака; С.Я. Вальфсон — прафесар, дэкан факультэта права і гаспадаркі; стояць прадстаўнік студэнцтва І.А. Лапотка, загадчык вайскавай падрыхтоўкі БДУ М.М. Пятроў, загадчык фізіка-матэматычнага аддзялення БДУ А.К. Успенскі.

народнаму камісару па замежных справах, не без жалю канстатуе, што давялося найменш пазбегнуць сустрэчаў з тымі, хто не ўспрымаў савецкую ўладу, хоць і карыстаўся "вялікім аўтарытэтам у вучоных" (такіх, напрыклад, як І.І. Лапо). У архівах Прагі і Браціславы гісторык знайшоў цікавы матэрыял пра беларуска-чэшскія гандлёвыя сувязі ў XVI ст. Ён пазнаёміўся з навучальнай і навуковай дзейнасцю Празскага ўніверсітэта, выступіў з дакладамі ў чэшскім гістарычным таварыстве, дамовіўся пра кнігаабмен з Чэшскай Акадэміяй навук.

Асабліва важным вынікам сваёй камандзіроўкі Уладзімір Іванавіч лічыў даклад, з якім ён выступіў перад членамі студэнцкага Беларускага таварыства ў Празе, многія з якіх былі "несавецкай арыентацыі". Са сваёй паездкі ён вынес і тое, што трэба як мага хутчэй працаваць над кнігай па гісторыі культуры Беларусі з далейшым перакладам яе на еўрапейскія мовы. У. Пічэта паставіў перад сабой і другую вельмі складаную задачу — напісаць для беларускіх студэнтаў працу па гісторыі Чэхіі, бо БДУ дзякуючы свайму рэктару-славісту распачаў грунтоўную падрыхтоўку плана курсаў па гісторыі заходніх і паўднёвых славянаў.

Трэба падкрэсліць, што гісторык У. Пічэта ўжо ў 1921 г. палічыў за неабходнае выдзеліць у планах гістарычнай адукацыі першага беларускага ўніверсітэта спецыяльны блок дысцыплінаў па славяназнаўстве. Студэнты грамадска-педагагічнага аддзялення слухалі лекцыі па гісторыі Беларусі, Польшчы, Украіны, славянскай этнаграфіі. Гісторыя паўднёвых славянаў, чэшская гісторыя выкладалася ў агульным рэчышчы заходнееўрапейскай гісторыі. Напрыклад, вядомы славіст Антон Мікітавіч Ясінскі чытаў курс гісторыі сярэдніх вякоў, а на семінарах канцэнтраваў увагу студэнтаў на сумяшчэнні навуковых падыходаў пры разглядзе гісторыі Беларусі і Чэхіі. З 1926 г. у БДУ пачаў выкладацца асобны курс гісторыі заходніх славянаў.

Жыццё непрадказальнае. Адным з першых, хто адчуў на сабе "новыя падыходы ў кадравым пытанні", на жаль, стаў рэктар Беларускага ўніверсітэта. Самастойнасць яго думак, прынцыповасць і даказальнасць меркаванняў, плённая праца на ніве менавіта беларускага адраджэння не засталіся пазавягай партыйных уладаў. Давялося пакінуць Беларусь А. Ясінскаму, М. Доўнар-Запольскаму і іншым. Рэктар жа трымаўся да канца.

Яго аўтарытэт быў настолькі вялікі, што толькі праз хітрую камбінацыю карных органаў змаглі "прыхаліць" навукоўца і далучыць у 1931 г. яго справу да справы над вялікай групай савецкай навуковай інтэлігенцыі "по делу академика С.Ф. Платонова", якую абвінавачалі ў антысавецкай дзейнасці, шпіянажы, удзеле ў міфічнай арганізацыі "Союз борьбы за освобождение России".

Памёр Уладзімір Іванавіч Пічэта 23 чэрвеня 1947 г.

А.А. ЯНОЎСКІ,
кандыдат гістарычных навук,
прарэктар БДУ па вучэбнай рабоце

Прыехаць у Беларусь, каб убачыць першацветы

Студэнты Белдзяржуніверсітэта ўмеюць не толькі вучыцца. Умеюць яны і адпачываць. І трэба адзначыць, што і навучанне, і адпачынак атрымліваюцца ў іх на "выдатна".

У студзені гэтага года група самых актыўных студэнтаў БДУ наведвала Вільнюскі дзяржаўны ўніверсітэт (пра гэтую вандроўку пісала ў нашай газеце Крысціна Станкевіч у артыкуле "Мабільнік — у кожнага студэнта"). Аналізуючы вынікі гэтай паездкі, намеснік дырэктара студгарадка БДУ па выхаваўчай рабоце А.С. Невар адзначыў, што вандроўка ў

Вільнюс з'явілася адным з варыянтаў такой формы работы студгарадка, як маршруты выхаднога дня. Ініцыятыва гэтай паездкі належала студгарадку, але вялікую дапамогу ў яе арганізацыі аказалі рэктарат БДУ і асабіста рэктар А.У. Казулін, упраўленне міжнародных сувязяў БДУ, упраўленне выхаваўчай работы з моладдзю, а таксама прафкам супрацоўнікаў, які дапамог з аплатай аўтобуса.

Складаным тэхнічным бокам арганізацыі паездкі займаўся супрацоўнік студгарадка БДУ Аляксей Багамазаў, за што яму была

вельмі ўдзячная ўся група...

Не паспелі яшчэ забыцца ўражанні, атрыманыя намі ў Вільнюсе, а літоўскія студэнты ўжо тэлефанавалі ў Мінск, што збіраюцца да нас з візітам у адказ. І вось днямі група студэнтаў Вільнюскага дзяржаўнага ўніверсітэта наведвала Беларусь.

Госці былі ўражаны прыгажосцю будынка рэктарата нашага ўніверсітэта, асабліва залай пасаджэнняў Вучонага савета і Габеленавай залай. Ва ўніверсітэцкім дворыку літоўскім студэнтам вельмі спадабаліся бронзавыя скульптуры і непаседы-ваверкі, якія без боязі бралі прысмакі з рук.

Наступным пунктам праграмы быў музей землярэства на геаграфічным факультэце, дзе гасцям паказалі калекцыю камянёў і мінералаў, распаўсюджаных на тэрыторыі Беларусі, а таксама калекцыю каштоўных камянёў.

Падчас агляднай экскурсіі па горадзе літоўцам вельмі спадабаліся шырокія вуліцы Мінска, метро, якога няма ў Вільнюсе, творы мастакоў і іншых майстроў на пляцы Волі, дзяўчатам-літоўкам — марожанае нашых вытворцаў, а хлопцам — беларускія дзяўчаты.

Асабіста мне было вельмі прыемна чуць ад літоўцаў, як яны здзіўляюцца чысціні і ўтульнасці нашага горада, вялікай колькасці вольнай прасторы: вулачкі ў Вільнюсе вельмі вузкія і амаль усе брукаваныя.

У інтэрнаце БДУ № 10 літоўска-беларускае сяброўства ўвечары замацавала дыскатак.

Прыгажосць беларускага краю славіцца далёка па-за межамі нашай краіны: лясы, запаведнікі, старажытныя помнікі. Літоўскія госці былі здзіўлены гістарычнымі будынкамі Нясвіжа, Міра, Навагрудка, Ліды. Напэўна, іх уяўленні пра нашу краіну былі б няпоўнымі без гэтых уражанняў. Пагатоў, яшчэ некалькі стагоддзяў таму ў нас была адзіная дзяржава, адзіная культурная спадчына і ніякіх межаў, візаў ды мытнага кантролю.

...Калі аўтобус з літоўскімі нумары схаваўся за паваротам вуліцы, я прыгадала словы майго новага сябра-літоўца, якія ён сказаў мне ў парку: "Мне трэба было прыехаць у Беларусь, каб убачыць, як расквітнелі першацветы..."

Марына ДУБІНА,
студэнтка факультэта
журналістыкі



ЗНАЁМЦЕСЯ

"МІС ЧАРОЎНАСЦЬ" З ТЭЛЕПРАГРАМЫ "БУДНІ"

Увесну Студгарадок БДУ праводзіць традыцыйны конкурс "Міс Вясна". Усе дзяўчаты былі прыгожыя, кожная — непаўторная. Удзельніцы паказвалі сябе ў конкурсах "Вобраз", "Акцёрскае майстэрства", "Эрудыцыя", "Дэфіле". Такая насычаная праграма раскрыла ў дзяўчатах, мабыць, усё лепшае, чым яны валодаюць. А тытулы і званні на конкурсе размеркаваліся так: "Міс Вясна" — Ася Марчанка (хімічны факультэт, III курс), "Міс Элегантнасць" — Вольга Такушэвіч (біялагічны факультэт, II курс), "Міс Сімпатія" — Настася Рогава (факультэт міжнародных адносін, III курс), "Міс Чароўнасць" — Юлія Лінкевіч (факультэт журналістыкі, I курс), "Міс Грацыя" — Юлія Пуціліна (факультэт прыкладной матэматыкі і інфарматыкі, II курс), "Міс Усмешка" — Лілія Такушэвіч (філалагічны факультэт, I курс), "Міс Шарм" — Юлія Цкала (юрыдычны факультэт, III курс).

Прайшоў ужо пэўны час, і можна прааналізаваць і конкурс, і ўражанні, якія ён пакінуў. Распавядае "Міс Чароўнасць" Юлія Лінкевіч:

— Ведаеце, гэта было нешта вельмі хуткае — як ураган, напэўна. Адзіны недахоп — нястача часу, а ўсё астатняе было проста цудоўна. Выдатная арганізацыя, хочаш паспяваць — табе прадастаўляюць добрую фанэграму, хочаш танчыць — музычны калектыў. У сэнсе,

умовы былі сапраўды спрыяльнымі.

— А якія адносіны склаліся паміж удзельніцамі?

— На жаль, пасябраваць мы не паспелі, зноў вінаватая нястача часу. Але адносіны паміж намі былі досыць цёплымі.

— Ці ёсць якія-небудзь перспектывы на працу, звязаную з фотамадэльным бізнесам?

— Перад конкурсам нас вазілі ў салонцырульню "Валянціна", і я бліжэй пазнаёмілася з цырульніцай. Яна прапанавала мне паўдзельнічаць у міжнародных конкурсах і выставах прычосак. Можна паспрабаваць.

— А якія планы наконце навучання?

— Перш за ўсё мяне цікавіць радыё і тэлебачанне. Нядаўна я прыйшла на нашае БТ і сказала, што хачу ў іх працаваць. Цяпер пішу тэксты да праграмы "Будні".

— Вернемся да конкурсу. Што табе здалосся найбольш складаным?

— Напэўна, першы конкурс — "Вобраз". Мне выпала выступаць першай. Вельмі хвалювалася, не адчувала залу, і мне здалася, што я дужа самотная на сцэне. Напэўна, мне было б лягчэй, калі б я чула хаця б галасы прысутных — нават калі б гэта былі негатыўныя рэплікі.

— Якое меркаванне ў цябе склалася пра журы?

— Нават не ведаю. Гэта ж быў не зусім конкурс прыгажосці. Што было галоўным? Менавіта самавыяўленне. Паказ сябе як асобы, індывідуальнасці. А на гэты конт у кожнага свая думка.

— А што для цябе асабіста прыгажосць?

— Акуратнасць, чысціня і дагледжанасць. А прыгажосць кожная жанчына ў наш час можа зрабіць сабе сама: і фігуру, і прыгожыя валасы, скуру.

— Што табе даў удзел у конкурсе (апроч прызоў)?

— Гэта быў мой першы крок. У наступным годзе я хачу паўдзельнічаць у конкурсе "Каралева вясны". Ну і, канешне, прызы мне спадабаліся. Я атрымала запрашальнік на дваіх у рэстаран "Шынок у Лявона". Там са мной цэлая гісторыя адбылася. Прыйшлі мы ўдваіх з сяброўкай у рэстаран. Добра так адпачывалі, глядзім — а за суседнім столікам не хто іншы як гурт "Scorpions". Падыйшоў да нас менеджэр гурта і даў два запрашальнікі на канцэрт. Так што мне пашанцавала...

А напрыканцы хочацца нагадаць дзяўчатам не новае, але вельмі добрае выслоўе: "Усё ў тваіх руках". Было б жаданне...

Наталля ДРОБЫШ

Псіхалагічны палігон

Наўрад ці ёсць на свеце людзі, якія пражылі сваё жыццё без стрэсаў. Усялякія значныя змены ў нашым жыцці могуць выклікаць стрэс. З тых часоў, як у грамадстве ўзнікла праблема стрэсу, псіхалагі пастаянна шукаюць шляхі для яе пераадолення. У апошнія гады распаўсюдзілася практыка сацыяльна-псіхалагічнага ўплыву на асобу метадам групавога ўздзеяння. Гэты метады псіхалагічнай дапамогі, які рэалізуюцца ў малой групе, стаўся надзвычай эфектыўным і таму зрабіўся адным з самых папулярных. Ужо больш за 30 гадоў у практыцы выкарыстоўваюцца спецыяльныя групавыя заняткі, накіраваныя на пераадоленне стрэсавога стану, развіццё і ўдасканаленне навываў паўнаўдзяльных стасункаў, павышэнне псіхалагічнай кампетэнцыі ў зносінах, імкненне дапамагчы развіццю асобы, здымаючы абмежаванні і комплексы.

Групавая форма трэнінгу шырока выкарыстоўваецца ў працы са студэнтамі. Юнацкі ўзрост з'яўляецца вызначальным у працэсе станаўлення асобы. Маладыя людзі спрабуюць асэнсаваць не толькі вонкавы свет, але і свет унутраны, яны імкнуцца да самапазнання, самавыяўлення, самаўдасканалення. Студэнтам патрэбная дапамога дарослых, якім яны цікавыя як асобы. Патрэбныя і ровеснікі, якія служаць своеасаблівымі люстэркамі. Вось чаму метады сацыяльна-псіхалагічнага трэнінгу трывалі ўвайшлі ў метадычны арсенал працы псіхалагаў са студэнтамі.

Групавая форма трэнінгу дазваляе дастаткова лёгка мадэляваць працэс міжасабовага ўзаемадзеяння, адпрацоўваць разнастайныя сітуацыі з улікам індывідуальнага ўзроўню развіцця камунікатыўнай дзейнасці і сацыяльна-псіхалагічнай адаптаванасці. Менавіта такая форма арганізацыі групавой дзейнасці аказвае значны выхавальны ўплыў у юнацкім узросце.

Педагагі-псіхалагі псіхалагічнай службы БДУ распрацавалі праграму сацыяльна-псіхалагічнага трэнінгу. Гэтая праграма знайшла і сваё практычнае ўвасабленне. У цяперашні час праводзіцца заняткі групавога трэнінгу на базе інтэрнатаў. Студэнты, якія прымаюць удзел у працы групы, атрымліваюць магчымасць навучыцца новым умельствам, змадэляваць розныя формы сваіх паводзінаў, стылі зносінаў. Калі ў рэальным жыцці падобнае эксперыментаванне звязана з неразуменнем з боку іншых людзей, то трэнінжавыя групы выступаюць у якасці своеасаблівага "псіхалагічнага палігона", дзе можна зрабіць спробу паводзіць сябе інакш, чым звычайна. У групе можна паспрабаваць ідэнтыфікаваць сябе з іншымі, г.зн. сыграць ролю іншага чалавека, каб лепш зразумець сябе і яго.

Т. НАВУМЧЫК,
педагог-псіхолог

ЭКАНАМІЧНАЯ САЦЫЯЛОГІЯ. НОВЫЯ ПАДРУЧНІКІ

У 2000 годзе выдавецтва "Беларуская навука" выпусціла ў свет серыю вучэбных кніг па праблеме эканамічнай сацыялогіі. Цікава, да гэтага навуковага накірунку ў Рэспубліцы Беларусь і іншых краінах абумоўлена сацыяльна-эканамічнымі працэсамі. Менавіта эканамічная сацыялогія ў стане растлумачыць працэсы грамадскай каардынацыі і выявіць тыя перадумовы, якія дазваляюць гэтым працэсам паспяхова развівацца.

Прынцыпова новым і надзвычай важным з'яўляецца спосаб падання навучальнага матэрыялу ў адпаведнасці з канцэпцыяй бесперапыннай адукацыі (Соколова Г.Н. Экономическая социология. Учебник). Кожны раздзел супрадаваецца рэзюмэ, якое ўяўляе сабой лагічны стрыхань асноўнага расповеду. Выкарыстоўваючы кароткі змест, студэнты могуць загадзя пазнаёміцца з кожнай тэмай, каб потым палічыцца ў асноўны тэкст у меру сваёй падрыхтаванасці. У далейшым яны самі будучу шукаць адказы на многія пытанні, звяртаючыся да асноўнага зместу і да дадатковай літаратуры ў ходзе ўласных разваг.

Практыкум (Соколова Г.Н., Кобяк О.В., Александрова А.Б. Экономическая социология. Практикум) таксама з'яўляецца ўнікальным навучальным дапаможнікам. Ён мае 12 асноўных раздзелаў, якія тэматычна звязаны з адпаведнымі раздзеламі падручніка "Эканамічная сацыялогія". А ра-

зам з падручнікам і аўтарскай тыповой праграмай па курсе "Эканамічная сацыялогія" практыкум складае аснову адзінага навучальнага комплексу, які забяспечвае шырокія магчымасці для рэалізацыі насычанага, тэматычна разнастайнага навучальнага курса, які арганічна спалучае тэарэтычны матэрыял з практычнымі праблемнымі сітуацыямі.

У хрэстаматыі сабраныя разам, структурываныя і забяспечаныя неабходнымі каментарыямі найбольш яркавыя і інфармацыйна насычаныя вытрымкі з твораў, якія складаюць падмурак эканамічнай сацыялогіі. Шматгадовы навукова-даследчы і педагагічны вопыт аўтараў сведчыць пра тое, што паўнацэннае навучанне студэнтаў ВНУ непарыўна звязана з далучэннем спецыялістаў да творчай спадчыны класікаў, а таксама да прац найбольш цікавых мысліцеляў сучаснасці. Разам з тым многія кнігі, якія складаюць "залаты фонд" навукі эканамічнай сацыялогіі, аказваюцца цяжкадаступнымі або ўвогуле недаступнымі нават для выкладчыкаў. Кніга, несумненна, будзе карысная для студэнтаў, аспірантаў і выкладчыкаў гуманітарна-эканамічных спецыяльнасцей, а таксама для ўсіх, хто цікавіцца пытаннямі сацыяльнага кіравання эканамічнай сферай грамадства.

Л.І. ПЯТРОВА,
дирэктар выдавецтва "Беларуская навука",
кандыдат філалагічных навук

СЛУЖБА 02 ПАВЕДАМЛЯЕ

ПАЖЫРАЛЬНІК ЗЯЛЁНЫХ БАНКНОТАЎ

Сто долараў — гэта заўжды сто долараў. Бясспрэчнасць гэтай ісціны не так даўно яшчэ раз пацвердзілася.

23 сакавіка ў пасажыркаў аўтобуса маршрута № 81 знік кашалёк. Загаварылася з сяброўкай, страціла ўсялякую пільнасць... Заўважыўшы расшпіленую сумачку, дзяўчына адразу прыгадала падазрона шумную кампанію падлеткаў, якія паўдарогі штурхаліся побач і выйшлі на папярэднім прыпынку. Асабліва запомніўся адзін — ударлявы, бялявы, у кецы. Не марнуючы часу, дзяўчына кінулася шукаць дапамогі ў міліцыю.

Патрульная машына аддзела аховы Маскоўскага РУУС трапілася вельмі дарэчы. З блытанага расповеду пацярпелай міліцыянеры зразумелі, што далёка сысці злодзеі не маглі. Літаральна праз некалькі хвілінаў падазраемых затрымалі і даставілі ў дзяжурную частку.

Участковы, якому даручылі расследаванне, высветліў, што "здабычу" пацаны ўжо падзялілі, а кашалёк выкінулі. Дзмітрый Скрундзь (той самы, бялявы) раздаў сябрам па долару, а сабе, нібыта, узяў 20 000 рублёў. Гаспадыня сцвярджала, што ў яе было яшчэ 100 долараў. Куды яны маглі падзецца? Падчас агляду Скрундзь спрабаваў нешта праглынуць. Адзін з яго прыцяглаў прызнаўся, што яшчэ пры дзяллёжцы заўважыў, як Дзіма засунуў за шчаку зялёную паперку. Іншым пацанам казаць пра гэта не стаў: хацеў "наехаць" адзін і атрымаць сваю долю. Ды не выйшла. Сам "пажыральнік" спярша адмаўляўся, а потым зразумеў, што гэта безвынікова.

Зладзюжку даваўся глытаць яшчэ і зонд. Няшчасную купюру дасталі, памылі, высушылі і вярнулі гаспадыні ў досыць прыстойным выглядзе.

Любоў МУРЫЛЁВА,
прэс-афіцэр Маскоўскага РУУС г. Мінска

Памяць Крэўскага замка Эсэ

Што могуць расказаць гэтыя камяні пад глыбокім бяздонным блакітам неба на раскіслай ад дажджоў зямлі нам, хто прыехаў сюды з неверагодна далёкага Мінску? Колькі людскіх галасоў чулі яны і колькі радасці, болю, шчасця, самоты, нянавісці бачылі? Крэва... невялікая вёсачка на Гродзеншчыне і, аднак, адно з найбольш значных гістарычных месцаў Беларусі.

Дзе, як не тут, між узгоркаў засеяных травамі і жытам, дакрашаешся да гісторыі, дышаеш ёю, і кожны крок па бруднай, бясконца заняпалай дарозе набліжае цябе да тых часоў, калі між гэтых сцен, у "вежы Кейстута" вырашаўся лёс дзвюх дзяржаў. І, прытуліўшыся да нагрэтых сонцам камянёў, можна ўявіць сабе тых магутных людзей, што калісьці мералі крокамі зямлю, цяпер звар'яцелую ў сваім жаданні разбурыць і пахаваць у зарасніку клёнаў некалі непераможны замак. І тое, што не маглі зрабіць людзі, зрабіў час...

Сучаснасць для Крэва — лабірынт сцен, якія напалову ўжо абрынуліся, а там, дзе яны ўсё ж такі абваліліся поўнасцю, праз правалы відаць узгоркі Ашмяншчыны, хаты, двары, курэй, дзяцей і зусім далёка — белыя вежы касцёла. Нядзельныя званы плачуч над лёсам замка, гук адбіваецца ад пагоркаў і замірае ў блакіце нябёсаў. Немагчыма ўявіць сабе, што некалі ў сутарэннях напаўразбуранай вежы быў задушаны па загадзе свайго плямёніка Ягайлы, што пасля стане каралём Польшчы, вялікі князь Вялікага княства Літоўскага Кейстут. Зараз нічога не нагадвае пра тое, што моц не толькі замка, але і ўсёй дзяржавы ішла поруч са смерцю на працягу некалькіх стагоддзяў, і немагчыма адшукаць хаця б рэшткі тых сутарэнняў, пра якія распавядае даўняя гісторыя.

Сучаснасць для Крэва і тое,

што апошняе рэстаўрацыя, ці, дакладней сказаць, кансервацыя, была праведзена яшчэ пры паляках у 1929 годзе. А пасля ўладам не было справы да помніка. Само сабой нараджаецца пытанне: а каму зараз ёсць справа да яго, ці да Гальшанаў, ці да Ружанаў, ці да Косава? Гэты спіс можна доўжыць да канца старонкі... Што ж, ёсць пра што паразважаць.

Пра тое, што Крэўскі замак усё яшчэ адыгрывае нейкую ролю ў жыцці мясцовага насельніцтва, нагадваюць надлісы на магутных мураваных сценах. Не-хта прызнаецца ў каханні, заносычы свой радок у гісторыю. А нехта проста пакідае бутэлькі з-пад гарэлкі пад сценамі. Брыдка, але ёсць спадзяванне, што, магчыма, людзі памінаюць хоць некалі душы тых, хто памёр, абараняючы гэтую зямлю...

Але, нягледзячы на ўсё, Крэва застаецца Крэвам. Коні, калёсы, беларуская гаворка на вуліцы, мяккія абдымкі ветру, вялізныя чырвона-жоўтыя лапы кляновых лістоў, што, нібы птушкі, ляцяць у паветра і, чапляючыся за сцены, падаюць уніз, — усё гэта тут, дзе ты адчуваеш сябе тым, кім бы ты хацеў быць на самой справе — Беларусам, тут годнасць гэтай зямлі, яе мінулае і будучае, бо толькі тут і можна зразумець, якая гэта вялікая адказнасць — быць Беларусам...

Магчыма, менавіта ў невялікай вёсцы на Ашмяншчыне да кагосьці, як да нас, прыйдзе разуменне таго, што тут, за старымі ліпамі схавана частка нашай гісторыі, з якой нельга выкрасіць нічога — ні добрага, ні дрэннага. Гэта нешта значна большае, чым проста руіны, гэта — усе таямніцы, легенды і казкі беларускай зямлі...

Ганна ДУБОВІК,
студэнтка IV курса
геаграфічнага факультэта

Эканамічны факультэт нашага ўніверсітэта вылучаецца сярод іншых не толькі тым, што лічыцца элітарным. Эканамфак мае сваё перыядычнае выданне — газету "НОМО ECONOMICUS". Сёння мы даем месца на сваіх старонках гэтай газеце і спадзяемся на далейшае плённае супрацоўніцтва.

Тэст «Ці ведаеце вы эканоміку?»

1. Хто такі Маконэл?
А. Э-э-э... Кава?
Б. Рэстаран, дзе можна смачна паесці.
В. Аўтар падручніка па эканоміцы.
2. "Белыя кайнерыкі" — гэта...
А. Работнікі разумовай працы.
Б. Цётка Ася прыехала.
В. Не пра нас.
3. Месца захавання грошай — гэта...
А. Банк.
Б. Бляшанка.
В. Шарпэтка.
4. Маркс — гэта...
А. Вялікі палітэканом.
Б. Шакаладны батончык, які ўздывае настрой.
В. Духоўны настаўнік Т.І. Адамовіча.
5. Хто найбольш няўлоўны?
А. А.М. Коўзік.
Б. Дэвід Капэрфільд.
В. "Няўлоўныя мсціўцы".
6. "Час рабіць..., спадаровец!"
А. Грошы.
Б. Ногі.
В. Дзяцей.
7. "Быкі" — гэта...
А. Буйная рагатая парнакапытная жывёла.
Б. Найлепшая баскетбольная каманда Амерыкі.
В. Раганосцы.
8. Хто з'яўляецца бацькам эканамічнага факультэта?
А. Міхаіл Кавалеў.
Б. Міхаіл Жванецкі.
В. Міхаіл Ламаносаў.

Апрацуем вынікі. Калі вы правільна адказалі на ўсе пытанні, значыць, вы сапраўды навучаецеся на эканамічным факультэце. Калі вы не адказалі правільна ні на воднае пытанне, то вам трэба яшчэ "вучыцца, вучыцца і яшчэ раз вучыцца", як казаў вялікі...

- А. Ленін.
Б. Вараб'ёў.
В. Казанова.

АФАРЫЗМЫ ЭКАНАМФАКА

Цэны — як чужыя дзеці: растуць незаўважна, але хутка.

Чужыя грошы лічыць непрыстойна, а свае — сумна.

Адзін раз папрасіўшы рукі жанчыны, ты потым усё жыццё будзеш адчуваць яе ў сваёй кішэні.

Для чаго Бог прыдумаў эканамістаў? Каб сіноптыкі на іх фоне добра глядзеліся.

Эканаміст — гэта спецыяліст, які заўтра будзе ведаць, чаму тое, што ён прадказваў учора, сёння не адбылося.

Эканамісты прадказалі дзевяць з апошніх пяці эканамічных спадаў.

Эканоміка — адзіная галіна, у якой два чалавекі могуць атрымаць Нобелеўскую прэмію за абсалютна супрацьлеглыя выказванні.

ПАРАДЫ ЭКАНАМФАКА

Як выкарыстоўваць аўтамат для атрымання грошай:

1. Увайсці ў банк.
2. Дастаць аўтамат.
3. Атрымаць грошы.

БЕЛАРУСКІ УНІВЕРСІТЭТ

Заснавальнік газеты —
БЕЛАРУСКІ
ДЗЯРЖАЎНЫ
УНІВЕРСІТЭТ

Газета зарэгістравана Дзяржаўным камітэтам Рэспублікі Беларусь па друку.
Рэгістрацыйнае пасведчэнне №149 ад 28 чэрвеня 1996 года.

Газета надрукавана ў Выдавецкім
цэнтры Белдзяржуніверсітэта
220030, г. Мінск,
вул. Чырвонаармейская, 6
Ум. друк. арк. 1

Падпісана да друку ў 12.00

3 мая
Зак. 251у
Т. 1000 экз.



Адрас рэдакцыі:
220080, Мінск-80,
Універсітэцкі гарадок,
вул. Бабруйская, 7,
паверх 4, пакой 411,
тэлефон 209-53-45.

Рэдактар Т.М. КАЗАК

Газета ўзнагароджана
Ганаровай граматай
Вярхоўнага Савета БССР

Камітэт рэнавацыі
Юрыя Жукава